

Zed. države bodo
dajale posojila
samo "prijateljem"

POHOD REAKCIJE SE MORA USTAVITI!

WASHINGTON, 22. okt. — Državni tajnik Byrnes je danes dal razumeti, da bodo posojila v Ameriki le one države, ki z dejanjem in besedami kažejo, da so prijateljice Zedinjenih držav.

Byrnes je podal izjavo v zvezi s preklicem pogajanj med Zedinjenimi državami in Češkoslovaško za posojilo v znesku 90 milijonov dolarjev. Rekel je, da ameriška vlada ni zainteresirana v dajatev posojil državam, ki smatrajo odobritev kredita za "dolarski imperializem" in "dolarsko diplomacijo."

Byrnes je očitno imel v mislih kritiko, izrečeno od strani sovjetskih predstavnikov v Parizu, da Zedinjene države s posojili skušajo dobiti političen vpliv nad raznimi evropskimi narodi.

Med drugim je državni tajnik pripomnil, da je češkoslovaška vlada baš sklenila sporazum z Romunijo, po katerem ima slednja dobiti od Češke za 10 milijonov dolarjev odvisnega vojnega materiala, in je torej mogoče sklepati, da Češkoslovaška ne potrebuje gospodarske pomoči.

Vojna med unijami
v pivovarnah

PITTSBURGH, Pa., 21. okt. — Med A. F. L. vozniki in C. I. O. United Brewery Workers se je pričel v pittsburskih pivovarnah boj, ki se utegne raztegniti na vse pivovarne v Pennsylvaniji. Ameriška delavska federacija je postavila pikete pred tri pivovarne v okraju Pittsburgha, v katerih je zaposleno delavstvo organizirano v C. I. O. unijah.

Delavci, ki so organizirani v A. F. L., nameravajo postaviti pikete tudi pred gostilne, katere servirajo gostom pivo, narejeno po delaveh, organiziranih v C. I. O. unijah.

Vozniki truckov, organizirani v C. I. O. uniji, so dobili policijsko spremstvo, da vozijo skozi kordone piketov, postavljenih od AFL voznikov. Okrog 300 zastopnikov AFL voznikov se danes sestane v Pittsburghu na posvetovanje, da naredijo načrte za celo državo, kako dobiti kontrolo nad delavci v 63 pivovarnah.

V juliju so se v pivovarnah vršile volitve, pri katerih je 21.000 delavcev glasovalo, da naj jih predstavlja v pogajanjih z družbami CIO unija, in 19.000 jih je glasovalo, da naj jih predstavlja stara AFL unija.

POROKA

Poročila sta se Radioman 1/c Louis Kalin, sin Mr. in Mrs. Louis Kalin, 19450 Ormiston Ave., in Miss Naome Clark, doma iz Georgije. Nevesta je uposlana v vladnem uradu v Norfolk, Va., ženin se pa nahaja v mornariški službi zadnjih pet let. V soboto se bosta vrnila na službena mesta v Norfolk, Va. Bilo srečno!

Vabilo na opereto
"MASCOT"

ki jo poda
GLASBENA MATICA
v nedeljo 3. novembra
ob 7. uri zvečer
v Slovenskem narodnem domu
na St. Clair Ave.

Churchill toži
pisatelja Adamiča
radi 'obrekovanja'

Prošlo nedeljo je radijski komentator Walter Winchell poročal, da je Winston Churchill vložil tožbo proti pisatelju Louisu Adamiču in njegovemu založniku Harper & Bros., ker britski vojni premier smatra stvari, ki jih je Adamič pisal o njem v knjigi "Dinner at the White House", za obrekovanje.

Kolikor znano, nista Adamič in njegov založnik o tem razvoju, ki utegne dvigniti mnogo prahu v javnosti na obeh straneh Atlantika, podala še nikakega komentarja.

Knjiga "Dinner at the White House," v kateri je podana analiza razmerja med predsednikom Rooseveltom in Churchillom v vojni dobi, je med najbolj popularnimi deli med čitačjo publiko po raznih mestih, zlasti v Washingtonu.

Zanimivo je tudi, da je pred par tedni izšla knjiga "AS I Saw It", katero napisal Rooseveltov sin Elliott, in da je analiza Churchillovega karakterja v tej knjigi skoro na las podobna oni, katero je podal Adamič.

Lewis zagrozil, da bodo delavci v premogovnikih 1. nov. zastavkali

NAPOVEDUJEJO TEKMO
V OBOROŽEVANJU

WASHINGTON, 22. oktobra. — V "Army and Navy" žurnalu je izšel uredniški članek, v katerem pravi urednik, da zna sodnijski odlok glede vodilnih nacistov v Nemčiji, ki je bil izrečen v Nuernbergu, povzročiti splošno oboroževalno tekmo med narodi.

Članek pravi, da v slučaju prihodnje vojne bo znal zmagovalc držati premaganca za krivega napada in izvedel čistko po vzoru nuernberškega slučaja. Radi tega se nobena država ne bo čutila varno in se bo vsaka do skrajnosti oborožila, da ne postane šibka in ne podleže v borbi.

UČITELJI ZASTAVKALI
V PITTSBURGHU

PITTSBURGH, 22. oktobra. — Včeraj je zastavkalo 46 učiteljskih moči v okrožju Rankin, ki zahtevajo \$400 poviška plače na leto. Ko so se učitelji danes vrnili v šolo, ne da bi dobili zahtevano zvišanje, so dijaki na srednji šoli odšli na stavko iz simpatije in ostali doma.

1400 zrakoplovske pilotov pri črti TWA odšlo na stavko

Predsednik korporacije pozval
vlado, da prevzame operacijo letal

Na prvo stavko v zgodovini trgovskega letalstva je odšlo v ponedeljek 1400 pilotov družbe Trans World Airline, ki vzdržuje letalsko službo preko Zed. držav, v Evropo, Severno Afriko, Bližnji vzhod in Indijo. Nekaj ur po začetku stavke je družbin predsednik Jack Freye v Washingtonu naznanil, da je pozval vlado, da bi prevzela celotno zračno brodovje sistema, ki šteje 110 velikih potniških letal.

TWA je tretja največja komercialna letalska družba v Zedinjenih državah. Na prvem mestu stoji American Airline, na drugem pa United Airline.

Organizirani pilotje
zahtevajo višje mezd

Stavko je oklicala Zveza zrakoplovske pilotov, ki spada pod okrilje AFL, v svrhu vsiljenja višjih mezd. Družba pravi, da ako bi se ugodilo zahtevam pilotske unije, bi se letne plače pilotov in pomožnih pilotov zvišale na \$15.000 na leto, medtem ko sedaj prejemajo okrog 12.000 na leto. Unija izjavlja, da bi plače pilotov in pomožnih pilotov na podlagi zahtev, katere je stavila, znašale od \$930 do \$1.187 na mesec.

V tej zvezi se opozarja, da je doba delovne sposobnosti zrakoplovske pilotov kratka in da povprečno ne znaša več kot pet let. V zraku ostanejo le toliko časa, dokler se nahajajo v perfectnem fizičnem stanju.

3000 potnikov in 30 ton
pošiljatev prizadetih v stavki

Stavka je začasno prizadela okrog 3.000 potnikov in 30 ton pošte in ekspresnih pošiljatev. Družba je takoj preklcala vse polete za 24 ur. Na La Guardia zrakoplovske polju v New Yorku, odkoder se dnevno izvrši 23 poletov, je bilo na prvi

(Dalje na 3. strani)

POGREB ALOJZIJE
ANDOLŠEK

Pogreb pokojne Alojzije Andolšek se bo vršil v petek jutraj ob 9. uri v cerkev sv. Kristine in nato na Calvary pokopališče. Soprog pokojne, Peter Andolšek je doma iz Goriče vasi, fara Ribnica. Pravilno bi se moralo tudi glasiti, da pokojna zapušča hčer Frances Maglich, ne Meglich.

PRISPEVKI ZA
OTROŠKO BOLNISNICO

V našem uradu sta prispevala za otroško bolnišnico v Sloveniji Mr. Joe Kovač, 999 E. 76 St., \$5 in Mr. Charles Boje iz 1136 Norwood Rd. pa \$10. Hvala lepa za velikodušne darove!

Kdor bi na volilni dan ostal doma, bi dejansko vršil sabotažo proti temeljnemu načelu demokracije. Vsak glas, ki v torek 5. novembra ne bo oddan, bo glas za republikance in za reakcijo na celi črti.

Resno torej apeliramo na naše ljudi, da gredo vsi brez izjeme na volišče ter oddajo svoj glas za gov. Franka J. Lauscheta in celotni demokratski tiket. Le na ta način bomo zastavili pot silam reakcije in preprečili njen triumf v tej odločilni uri za Ameriko in ostalo človeštvo.

Predsednik unije zahteva odprtje
novih pogajanj, ker se je mezdni
program vlade spremenil, odkar
je unija sklenila sedanji kontrakt

Predsednik unije premogarjev John L. Lewis je naložil na vlado zahtevo, da se sedanji kontrakt, ki je bil sklenjen pred nekaj meseci med unijo in zastopniki vlade, odpre in da se s 1. novembrom prično pogajanja v svrhu nove delovne pogodbe.

Lewis je navedel spremembe v meznem programu zvezne vlade, odkar je bil podpisan sedanji kontrakt, kot razlog za svojo zahtevo.

Svoje stališče je predsednik premogarske unije podal v pismu, katerega je pisal notranjemu tajniku J. A. Krugu, ki je bil 22. maja, ko je vlada prevzela rudnike mehkega premoga, imenovan za zveznega upravitelja teh rudnikov.

Obstoječa pogodba vsebuje določbo, da more bodisi unija ali vlada zahtevati odprtje novih pogajanj na podlagi 10-dnevnega predhodnega naznanila.

Notranji tajnik Krug, ki se je ob zadnjem naznanilu Lewisa nahajal v Texasu, je rekel, da Lewisova akcija utegne 1. novembra ustaviti vso produkcijo mehkega premoga, sledeč stari formul premogarske unije, da v odsotnosti delovne pogodbe premogari ne morejo delati.

Snoči je Lewis indirektno zagrozil vladi, da bo vseh 400.000 mož, ki delajo v mehkih premogovnikih, 1. novembra ostalo doma, ako se takoj ne odpro pogajanja za novo delovno pogodbo.

Premogarska unija United Mine Workers of America je pred meseci zapustila CIO in se vrnila pod okrilje AFL.

SVOJCE ISČEJO

Neža Tomažin, rojena Grus, bi rada zvedela za svojega brata Louisa Grusa, doma iz vasi Štrit, na Dolenjskem, ki se nahaja v Ameriki izza pred prve svetovne vojne. Ako sam čita te vrstice ali pa če kdo ve, kje se nahaja, je prošnja, da sporoči na naslov Joseph Mlakar, 3038 Broadway, Lorain, Ohio, ki ima zanj važne novice.

Ana Grmek, rojena Škrjanc, iz Pot na Rakovo jelšo št. 56. Trnovo, Ljubljana, želi zvedeti za brata Mihaela in Jakoba Škrjanc, rojena v Matini pri Igu. Za njiju ima pismo Mrs. Mary Jereb iz 6904 Peck Ave., kjer se naj zglasita.

Mr. Marian Mihaljevich, 6424 St. Clair Ave., je prejel pismo od Stanislava Andrašiča, bivajočega na naslovu Via Nuove Breccie No. 1, Napoli, Italija, ki želi zvedeti za svojega strica Petra Grohan, kateri je svoječasno živel na 1577 E. 55 St. v Clevelandu. Pismo dobi, ako se zgleda v uradu Mihaljevich Bros. na zgornjem naslovu.

Mr. J. Adamič iz 1410 E. 52 St. je dobil pismo od Jožefa Jančarja, ki bi rad zvedel za Jožefa Koprivec, starega okrog 40 let, doma iz Male Zalne. Če sam to čita ali pa če kdo ve kje se nahaja, se prosim, da se zgleda pri Mr. Adamiču.

Grški kabinet
položil resignacijo

ATENE, 23. oktobra. — Včeraj so vsi člani grške vlade predložili premierju Saldarisu resignacije, z namenom, da se pospeši reorganizacija vlade na širši podlagi. Akcija je sledila po razkolu med člani rojalistične stranke, ki dominira sedanji kabinet, ker nekateri člani smatrajo, da se vladna kriza ne da rešiti na ta način, da bi se sprejelo v kabinet samo nekaj članov opozicije.

Nekateri viri smatrajo, da je bil korak napravljen v znamenju pomirjevalne geste napram dvema bivšima premierjema, Sophoulisu in Papandreou, ki sta izjavila, da ne bosta stopila v nobeno vlado, katere program je izključno rojalističen.

V Atene so dospeli nadaljnji ameriški armadni častniki, ki bodo prideljeni vojaškemu atašeu na atenski ambasadi. Opažovalci smatrajo to za dokaz rastočega zanimanja Zed. držav za razburkani položaj v severni Grški, kjer so spopadi med vladnimi četami in levčarskimi skupinami na dnevnem redu.

DANES SE PRIČNE ZASE-
DANJE ZDRUŽ. NARODOV

NEW YORK, 22. okt. — Jutri ob 4. uri popoldne se v zborovalni dvorani v Flushing Meadows zberejo zastopniki 51 Združenih narodov, skupaj okrog 3000 delegatov k drugemu zasedanju Združenih narodov v letošnjem letu, ki bo najvažnejše zborovanje v kratki zgodovini mednarodne organizacije.

Predsednik Truman bo pozdravil zbrane delegate drugih narodov in se pričakuje, da bo ob tej priliki podal važno naznanilo o ameriški zunanji politiki.

Zasedanje Združenih narodov bo trajalo najmanj 7 tednov ali približno do 7. decembra.

Slovenska šola SND

Tem potom se opozarja starše otrok, ki so se vpisali v razrede Slovenske šole S. N. Doma na St. Clair Ave., da je pouk v šoli začasno ukinjen, ker je učiteljica Mrs. Tončka Simičič odpotovala v Florido in šola nima nadomestnega učitelja. Dokler se učiteljica ne vrne ali drugače ne uredi te zadeve, se pouk slovenščine ne bo vršil do nadaljnjega naznanila.

PRESTAL OPERACIJO

V Glenville bolnišnici je v ponedeljek srečno prestal operacijo na želodcu Mr. Fred Martin iz 21870 Tracy Ave. Prijatelji ga lahko obišejo. Želimo mu, da bi čim preje popolnoma okreval!

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 4231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROCNINI)
 By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
 (Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
 For One Year—(Za celo leto) \$7.00
 For Half Year—(Za pol leta) 4.00
 For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.50

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
 For One Year—(Za celo leto) \$8.00
 For Half Year—(Za pol leta) 4.50
 For 3 Months—(Za 3 mesece) 2.75

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
 For One Year—(Za celo leto) \$9.00
 For Half Year—(Za pol leta) 5.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

SENATOR JAMES W. HUFFMAN

Kot eden najbolj doslednih med onimi, ki so se zavzemali za pravice manjšinskih skupin, je senator James W. Huffman iz države Ohio, podpiral zakon za pravično nameščenje, da se prepreči diskriminacija radi rase, vere ali narodnosti. Na žalost pa je uspelo reakcionarnim silam, da preprečijo, da pride ta zakon na glasovanje.

Huffman je mnenja, da je popolnoma ne-amerikansko, ako nekdo pravi, da je bilo treba komu odreči pravico do nekega določenega dela radi njegove narodnosti. On zahteva, da morajo imeti Amerikanci poljskega pokoljenja ravno iste možnosti kot vsi drugi.

To stališča ohijskega demokrata je bistveno različno od njegovega republikanskega nasprotnika John W. Brickerja. Še nedavno, dne 10. septembra, se je le-ta zvezal z ohijskimi republikanci, ki so proti temu, da se vpiše v državno platformo kot del programa močno zahtevo za pravičnim postopkom pri nameščenju.

"Na zadnji seji so republikanci podrli zakon za pravično nameščenje," piše list Columbus Citizen, četudi hoče del stranke, da se vpiše v program stranke, da bodo republikanci podpirali take zakonodaje. Toda voditelji stranke in med njimi tudi John W. Bricker, ki je kandidat za senatorja, bi raje videla, da razprava o tem predmetu ne pride na vrsto na konvenciji.

Senator Guffey, ki podpira ljudske interese, pravi naslednje o notranje ameriških zadevah: "Ali naj naše ljudstvo nadaljuje svojo pot naprej do blagostanja, ali naj se vrnemo nazaj v one čase, ko je cvetelo izkoriščevanje mas po malem številu dobičkarjev." Boril se je proti vsem predlogom tekom zadnjega zasedanja, katerih cilj je bil, da se pohabi kontrolo nad cenami.

Podpiral je dalje zakon o socialnem varstvu, zakon za minimalno plačo 65c, in sploh vsako upoštevanje pravic zanemarjenih in potreb siromakov. Njegovo držanje je v ostrem nasprotju s stališčem Brickerja napram preprostemu ljudstvu, ki je prišlo do izraza ko je Bricker dejal, da so ljudje, ki glasujejo za Charles Sawyer-ja glasujoča sodrga.

P. Brandt je v časopisu Washington Star razpravljaval o Brickerju in je dejal, da je "Bricker oni med vsemi možnimi kandidati republikanske stranke, ki najbolj odločno gleda nazaj."

Ena najbolj resnih obtožb, ki je bila dvignjena proti Brickerju, je ta, da je zanemarjal starce v oskrbovalnici v Ohio, ki so dobivali povprečno manj kot po \$30 na mesec za časa Brickerjeve administracije. Ako pa se to vsotico prevede v oblike hrane, obleke in stanovanja, postane jasno, da starci v Ohio niso mogli dostojno stanovati, niti se primerno obleči ali najesti. Ako so zboleli radi nezadostne in neprimerne hrane, prezebanja, neprimerne obleke itd., niso niti imeli dovolj sredstev, da bi si mogli plačati zdravnika.

Huffmanovi pristaši naglašajo, da je zadnji kongres ostavil mnogo nedovršenega dela na polju slabih stanovanjskih razmer, zdravniške nege in prenizkih plač. "Reakcionarne sile, ki so skrbele zato, da ta zakonodaja ni prišla na glasovanje, si bodo prizadevale, da jo popolnoma ubijejo," pravijo ti krogi. "Možje kot Bricker, ako pridejo v prihodnji kongres, bodo prvaki onih struj, ki so si stavile naloge, da izbrisajo vse socialne pridobitve, katere je prinesla doba predsednika Roosevelta. Volilci države Ohio morajo odločiti sami, ali hočejo iti naprej ali nazaj v one temne dni Hooverjeve depresije."

UREDNIKOVA POŠTA

K 30-letnici društva "Vipavski raj"

Cleveland, O. — Tokrat bom napisal bolj na kratko o pomenljivem jubileju društva "Vipavski raj" št. 312 SNPJ, ker program in društvena zgodovina sta bila opisana že od drugih. K temu lahko samo še dodam, da bodo skrbni in pridni "Vipavci" gotovo vsem dobro pozastregli. V zvezi s tem progra-

mom bo dosti petja in tudi različnega. Tudi partizanske pesmi ne bodo izostale. Ali ste jih slišali zadnje nedelje v Slovenskem društvenem domu in večkrat poprej v S. N. Domu na St. Clairju? Točaji in kuharice, vsi so pristi pravljeni za postreči goste. Za ples bodo igrali tudi "Vipavci" in "Kraševci", to je Vadnalov orkester, mlada kraška kri. Slavnostni govornik bo tudi sta-

ra korenina in "Vipavska" grča Filip Godina, upravitelj Prosvete. On zna dobro povedati stvari v raznih dovtipih.

Podpisani ne trdim, da je Godina "Vipavec", sem pa trdno prepričan, da prihaja iz soseščine Vipave. Radi tega z veseljem pridem med "Vipavce" v nedeljo in še posebno, ker društvo praznuje svojo 30-letnico, ki je bilo imenovano v počast vsem "Vipavcem". Ta prilika bo 27. oktobra, to je v nedeljo ob 3:30 uri popoldne v Slovenskem domu na Holmes Ave., kjer imajo "Vipavci" svoj glavni stan.

Radi tega in onega vabim tudi druge "Kraševce", kot tudi članstvo vseh drugih bratskih in sestrskih društev SNPJ v širokem Clevelandu. Še posebno vabim članstvo društev "Vodnikov Venec" št. 147 SNPJ, ki je najbolj v tesni zvezi z "Vipavci". Vsi ste dobrodošli na slavnost 30-letnice društva "Vipavski raj" št. 312 SNPJ, saj se bomo vsi lahko medsebojno razumeli in prijateljsko pogovorili. Ob tej priliki bomo lahko za nekaj ur pozabili vse druge skrbi, katerih je dandanes vse preveč, ker je celi svet narobe.

Anton Jankovich.

Bonus za veterane se obeta

Cleveland, O. — Gov. Frank J. Lausche je v svojem govoru v Circleville, O., objubil državljanom, da bo vključil v svoj program tudi zahtevo za bonus veteranom druge svetovne vojne. Isto obljubo je ponovil na državni Demokratični konvenciji dne 4. oktobra v Columbusu.

Veterani, lahko se zanesete, da bo gov. Lausche izpolnil vse svoje obljube, ki jih je dal ljudstvu, če bo ponovno izvoljen, ker naš gov. Lausche visoko spoštuje veterane. Moja dolžnost je, da ponovno opozorim veterane o gov. Lauschetovem delu za njih dobrobit.

Ko se je šlo za bonus za veterane prve svetovne vojne, smo bili trije izvoljeni kot poslanci pri American Legion Lake Shore Post št. 273, in sicer: Frank Kerže, Frank J. Lausche in podpisani. Ta shod, na katerega smo bili pooblašeni itd, se je vršil v Cantonu, O. Na dotičnem shodu se je sedanjji naš gov. Lausche zmožno potrudil, da se je plačitev bonusa vojakom uresničil. Tedaj se je doseglo tudi še to, da so bili deležni bonusa tudi dotični prostovoljci, kateri so bili ameriški državljani, a so se že preje prostovoljno podali v vojno v Evropo, kjer so se borili ob strani zaveznikov. O tem še danes lahko vprašate še živče: Franka Lauriča, Franka Lunka in več drugih prostovoljcev, kateri so prejeli bonus od države Ohio. Za vse to gre priznanje gov. Lauschetu, ki je to predlagal tedaj in svoj predlog tako dobro utemeljil, da je bil sprejet. To je en dokaz, da gov. Lausche se zanima za veterane.

Ko smo leta 1919 organizirali Lake Shore Post št. 273, American Legion, je bil gov. Frank J. Lausche prvi izvoljeni načelnik, ki je ostal v tem uradu še do danes in je vseskozi član te organizacije.

Doseči izplačitev bonusa od države ni mala stvar, to vzame časa. Po prvi svetovni vojni je vzelo celih 15 let, predno smo prejeli federalni bonus. Zato priporočam, da pojdite na delo vsi veterani in vsak naj pridobi vsaj pet glasov za gov. Lauscheta. Vaši starši, bratje, sestre ali drugi vaši prijatelji, kateri imajo pravico voliti, pregovorite jih, da bodo oddali svoj glas za ponovno izvolitev gov. Franka J. Lausche. Glejte, da se bodo gotovo udeležili volitev vsi vaši prijatelji in da skupno izvolimo ponovno našega gov. Lauscheta, da nam izpolni svojo obljubo za vojaški bonus.

Frank Mervar, organizator Lake Shore Post, 273, American Legion.

Sodnijski proces proti slovenskim izdajalcem

(nadaljevanje)

Rupnik: "Kakor ostali upravni aparat, je dirigirala policijo neka tajna direkcija."

Podpolkovnik Lah: "Pri zaslišanju ste rekli povsem konkretno: 'Za agente politične akcije je jemal Hacin največ kaira na priporočilo odbora valiških straž in pozneje 'Narodnega odbora,' ki je imel takrat stalno seje pri škofu Rožmanu.'" Rupnik: "Saj to je ta odbor, saj sem rekel tudi sedaj, da je ta tajna direkcija, nameščala ljudi."

Rupnik pri zaprsegi domobranstva za Hitlerja

Nadalje je Rupnik izjavil, da je tudi pri domobranskem štabu predlagal vse ljudi ta "Narodni odbor" in zavzel vsa mesta. O ustanovitvi domobranstva je razpravljaval Roesener z Rupnikom in Peterlinom na posebnem sestanku. Na vprašanje, če je točno, da je Rupnik sodeloval pri prisegah slovenskega domobranstva, je odgovoril: "Da!"

Predsednik: "Prva prisega je bila 20. aprila 1944, druga pa 30. januarja 1945. Ali ste vedeli za vsebino besedila prisega?"

Rupnik: "Vsebinsko sem poznal."

Predsednik: "Ali ste tu kaj sodelovali?"

Rupnik: "Meni je poslal Roesener besedilo prisega in tam sem dodal 'in zaveznike.'"

Predsednik: "Ali ste spremeni besedilo?"

Rupnik: "Ne, samo dodal sem 'in zaveznike.'"

Predsednik: "Dobro, dobro, kako se je glasilo tisto besedilo?"

Rupnik: "Se ne spominjam, menda borba proti partizanom in njih zaveznikom."

Predsednik: "Koga ste mislili?"

Rupnik: "Anglo-američane."

Rupnik je nato povedal, da je domobranstvo financirala pokrajinska uprava ter da je njega Roesener imenoval za inšpektorja slovenskega domobranstva. Na vprašanje, ako je izdal kako povelje, je Rupnik priznal da dve.

Predsednik: "V enem je rečeno: 'Danes v tej borbi niste sami, danes je na vaši strani nemški vojak, ki vas je točno pred enim letom že enkrat rešil. V zvestem bratstvu in orožju in z božjo pomočjo boste ta boj vzdržali.' Potem pa povelje številka 2: 'Ukazujem, kjerkoli se na področju nahajajo samostojni oddelki domobranstva, ki niso vezani neposredno na nemško vojsko, in kjer se kažejo obojeni bapdi, jih je treba brez odlašanja napasti in pokončati, o akcijah pa takoj poročati najbližnji postojanki nemške vojske ali policije.'"

Rupnik pravi, da je to edino

povelje, ki ga je izdal domobranstvu. Predsednik mu pa pokaže še en drug dokument in ga povelje, naj si ogleda podpis. Rupnik pristopi bliže, si ogleda listino in pravi: "Kreaner."

Predsednik: "Upravnik policije v Ljubljani omenja na hrbtni strani zapisknika od 5. decembra 1943, ki ga je sestavila policijska komisija občine Tomišelj, da je šef pokrajinske uprave divizijski general Rupnik lastno-ročno napisal med drugim naslednje: 'Glede uničevanja terencev, ki je samo po sebi razumljivo, navodila niso potrebna, ako se izvrši izven bloka, toda tudi ubite terence je treba iz higijenskih in sanitetnih razlogov pokopati. V notranjosti bloka je za vse službe samooobrambe vsake občine prepovedano terence ubijati ter jih je treba aretirati in predati policiji.'"

Na to se Rupnik izgovarja, "da je smatral terence za iregularne partizane, ki so maskirani v civilnih oblekah."

Predsednik: "Ali veste, kakšne ljudi je na primer policija ubijala po pokrajini? Žene, dekleta?"

Rupnik: "Pozneje sem zvedel."

Dne 3. maja 1945 je postal Rupnik tudi vrhovni poveljnik slovenskega domobranstva. Priznal je, da je takrat videl, da je "vse izgubljeno" in je prevzel nase odgovornost za domobranstvo. Funkcijo komandanta je dobil v sporazumu s Roesenerjem. Na vprašanje, kakšno vlogo je pri tem igral kvizijski narodni odbor, je Rupnik izjavil, da ga je 28. aprila 1945 škof Rožman telefonično poklical v škofijski dvorec. Tu v škofijski pisarni je sedelo kakih 24 oseb, izmed katerih se spominja Remca, dekana škrcba, Basaja, Zajca.

Formalni predsednik je bil Remec, stvarni predsednik pa Basaj, kateremu je pomagal Rožman, ki je bil prisoten. Vebina sestanka je bila "... da jaz pri Nemcih takoj izvršim ozioroma izvedem predajo vojaške in civilne oblasti (Narodnem) odboru... Rekel sem, da tega ne morem, ampak da hočem vrata odpreti, da dobe (člani odbora) pristop k Nemcem in tam naravnost povedo to in to... Roesener je že v ponedeljek sprejel to deputacijo, trije so bili — Zajc, Basaj in se mi zdi Smajd."

V nadaljnjem zaslišanju je Rupnik izpovedal, kako se je predstavništvo tako zvanega "Narodnega odbora" sestalo pri Roesenerju in kako se je potem s pomočjo Nemca dr. Dovjaka dne 5. maja 1945 umaknil na Koroško.

Četniki — "privatna vojska" Roesenerjevega štaba

Predsednik dr. Modic nato prične zasliševati Rupnika glede četnikov. Rupnik je potrdil, da je poznal četniškega vodjo Mušičkega še iz avstrijske vojske, pozneje pa kot kraljevega adjutanta. V Ljubljani je bil na prehodu, ko je šel k svojem korpusu okrog božiča 1944. Rupnika je zasebno obiskal na njegovem stanovanju.

"Kdo vas je obiskal izmed četnikov?" "Izmed četnikov je bil Marn nekoč ponoči, ki me je prosil za srajce in cigarete. Potem je bil tukaj pop Djučič. Pripeljal ga je duhovnik Križaj. Prišel je z namenom, da vidi, ali sem res tako protijugoslovansko orientiran, kakor so pri četnikih govorili. Jaz sem mu povedal, da sem prav toliko Jugoslovčan, samo, da se ne sme tega pri Nemcih povedati."

"Toliko Jugoslovčan kakor on? Marn je sodeloval z Nemci."

"To sem kasneje zvedel... Povedal mi je Kregar, ko sem mu pravil o tem obisku in mu dal nalog, naj izda Marnu 10.000 cigaret in mu preskrbi srajce. Čez čas mi je Kregar povedal, da je to povsem privatna vojska Roesenerjevega štaba... Tako

je Kregar meni označil Marnovo odrede."

"Tukaj na Slovenskem je tudi Saje imel neke četniške odrede."

"Saje je bil na Notranjskem in so prišle pritožbe do mene. Prihajali so osebno k meni in se pritoževali nad postopkom teh četnikov, da rekvirirajo; eden mi je celo papirček pokazal, jemali so vozila, konje itd."

"Ali ste osebno poznali Saje?"

"Ne."

"Ali ste kdaj slišali, da sodeluje z Nemci?"

"To sem konstantiral. Namreč Jeločnik je bil nekega večera pred 'Slavijo,' pred Gestapom. Prišel je avtomobil, s katerim se je pripeljal policijski komisar Voršič z Vrhniko, zraven pa je bil tudi Saje. Jeločnik je stal spodaj v senci, Voršič pa je sedel v avtomobilu, Saje pa se je čez četr ure vrnil iz poslopja ter se je avtomobil bil takoj odpeljal. Pozneje čez kakke tri dni je Voršič izginil iz Vrhniko."

"Kdo je bil komandant četnikov?"

"Tega ne vem, sploh za komandante ne vem."

"Ali Jurišiča niste poznali?"

"Nisem ga poznal. Samo slišal sem o njem, enkrat mi je poslal telegram, namreč prepis iz nekih obvestil, ki jih je dobil brežično, menda iz Kaira."

"Ali je Mušički tudi sodeloval s svojim dobrovoljskim korpusom?"

"Da."

Potem je Rupnik pripovedoval o Nediću, kako sta leta 1928 v Ljubljani sodelovala, leta 1931 pa sta bila tesno povezana v Skoplju. Med vojno se nista videla. Pripravljal pa se je v Ljubljani med njim in Nedičem se-

stane, za katerega je dal polno nemški general Jodl, dr. Rainer pa je odobril ta sestanka. Toda do sestanka ni prišlo.

Rupnikova izdajalska vloga pri osvoboditvi v Italiji

Predsednik: "Kje ste se vi drževali po begu iz Jugoslavije 1945?"

Rupnik: "Po begu sem bil najprej v Grossecku, v hribih med gozdovi med Milstatskim jezerom in Dravo na neki kmetiji kot emigrant. Potem sem bil 9. junija, ko so me Angleži internirali, v Spittalu. Tam sem bil do 23. junija, potem pa do 7. avgusta v taborišču Federsu pri Beljaku. Odtod sem prišel v Udine in Mestre in v ogromni lagetu Rimini za nemške ujetnike. Od tam sem bil premeščen v ustaško civilno taborišče v Fermo, odtod pa odveden v Taranto."

"Kakšne enote sestavljajo teko imenovani deli 'jugoslovanske vojske,' ki ima svojo komando v Eboliu?"

"Po pripovedovanju četnikov, ki so šli skozi taborišče Fermo, so v glavnem cela Erujičeva in Jevdjevičeva grupa, ostanki srbskih dobrovoljcev, okoli 1.000 domobrancev in posamezni jugoslovanski ujetniki, ki so ušli iz raznih taborišč, skupno približno 18.000 ljudi. Bili so internirani v Forliju, septembra 1945 pa namešeni v Eboli."

Predsednik: "Obtoženi ste, da ste septembra 1945 ponudili komandi jugoslovanske vojske v Eboli svoje sodelovanje."

Rupnik: "To sem sam prinesel."

Predsednik pokaže Rupniku neki spis: "Ali je to vaše?"

Rupnik pritrudi.

(Nadaljevanje sledi)

Marinarska godba v Mestnem avditoriju

Godbeniki, ki so nastopili pri nedavnemu koncertu marinske godbe

Kapetan William F. Santelmann, načelnik marinske godbe

bral kapelnik godbe Capt. William F. Santelmann, vodja te briljantne vojaške godbe. Koncert se prireja pod pokroviteljstvom Cleveland Pressa za v korist Pressovega božičnega sklada. To je prvi koncert te godbe v Clevelandu izza leta 1942. Ta godba je znana kot "predsednikova" in je najbolj priljubljena med Amerikanci. Marinarska godba na pihala je bila ustanovljena pred 145 leti in igra pri najbolj uradnih funkcijah v Beli hiši izza svoje ustanovitve, kot pri ustoličenju vsakega predsednika izza Thomas Jeffersona in pri vsaki poroki, ki se izvrši v Beli hiši.

Muzikanti so oblečeni v živobarde in plave uniforme. Godbenike izbirajo za to skupino izmed vseh drugih regimentnih godb, ki so v vladni službi. Njih izvežbanost v ravnanju z različnimi instrumenti in žive uniforme zabavajo stotisoče prijateljev godbe na pihala.

Slovenski ameriški narodni svet

3935 W. 26th Street, Chicago 23, Ill.

Na zadnji (prvi) konvenciji SANS, ki se je vršila 2. in 3. sept. 1944 v Clevelandu, so bili izvoljeni sledeči uradniki, gl. odborniki in člani širkega odbora:

CASTNI ČLANI:

Castni predsednik: LOUIS ADAMIC, Milford, N. J.
Castna podpredsednica: MARIE PRISLAND, 1034 Dillingham Avenue, Sheboygan, Wis.

Castni član: DR. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.

CLANI EKSEKUTIVE:

Predsednik: VTBIN KRISTAN, 23 Beechtree St., Grand Haven, Mich.
1. podpredsednik: JANKO N. ROGELJ, 6208 Schade Ave., Cleveland 3, O.
2. podpredsednik: FRED A. VIDER, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois.

Tajnik: MIRKO G. KUHEL, 3935 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
Blagajnik: VINCENT CAINKAR, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.
Zapisnikar: JACOB ZUPAN, 1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

Clani:
LEO JURJOVEC, 1840 W. 22nd Pl., Chicago 8, Ill.
ANTON KRAPENC, 1636 W. 21st Pl., Chicago 8, Ill.
LEOPOLD KUSHLAN, 6409 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
ALBINA NOVAK, 6117 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.
FRANK ZAITZ, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

NADZORNI ODBOR:

LOUIS ZELENKAR, predsednik, 351 N. Chicago St., Joliet, Ill.
JOSIE ZAKRAJSEK, 7603 Cornelia Ave., Cleveland 3, Ohio.
JOSEPH ZAVERTNIK, 369 Tenafly Rd., Englewood, N. J.

SIRSI ODBOR:

ANTON DEBEV, 1930 So. 15th St., Sheboygan, Wis.
JOSEPH F. DURR, 15605 Waterloo Rd., Cleveland 10, Ohio.
JOSEPHINE ERJAVEC, 527 No. Chicago St., Joliet, Ill.
THERESA GERZEL, 334 Erie Ave., W. Aliquippa, Pa.
ANTON HORZEN, 1239 First St., La Salle, Ill.
ANTHONY JERSIN, 4676 Washington St., Denver, Colo.
REV. MATH KEBE, 223-57th St., Pittsburgh 1, Pa.
FRANK KLUNE, 604-3rd St., N. W., Chisholm, Minn.
HELENA KUSAR, 1936 So. Kenilworth Ave., Berwyn, Ill.
KATHERINE KRANZ, 17388 Hawthorne Ave., Detroit 3, Mich.
JOHN KVARTICH, 411 Station St., Bridgeville, Pa.
JOHN POLLOCK, 3445 Lakeland Blvd., Noble, Ohio.
LUDVIK MUTZ, 364 Menahan St., Brooklyn, N. Y.
ANTOINETTE SIMCICH, 17410 Nottingham Rd., Cleveland 19, Ohio.
THERESA SPECK, 4658 Rosa Ave., St. Louis 16, Mo.
VALENTINE STROJ, 1040 N. Holmes Ave., Indianapolis, Ind.
JOHN M. STONICH, 1634 Cedar St., Pueblo, Colo.
ANDREW VIDRICH, 706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
ANTON ZBASNIK, A. F. U. Bldg., Ely, Minn.
JOSEPH ZORC, 1045 Wadsworth Ave., No. Chicago, Ill.

FRANCE BEVK:

MED DVEMA VOJNAMA

ČRTICE IN NOVELE

(Nadaljevanje)

Potegnil je z roko preko čela, kakor da bi hotel izbrisati omotico. Ali se bo onesvestil? Od izčrpanosti ali od tegobe? Postalo mu je lažje, le noge so se mu tresle. Ozrl se je po stenu.

Slednji predmet v sobi ga je spominjal preteklosti, let od detinstva tistega dne. Nad predalnikom je visela pobledela podoba njegove matere: suhljata ženska drži na kolenih izmučene roke. Oče je bil trd in nasprotnik vseh novosti; mati pa se je bila dala slikati na skrivaj, da je sinu svojo podobo zavezala v culo, ko se je napotil v šolo. Za sliko je bil zataknen šopek posušenih poljskih cvetlice in trave. Utrgal jih je bil pred leti na travniku, na katerem je kot deček pasel živino v deževnih jesenskih dneh. Suhe bilke, ki so se mu drobile med prsti, če jih je vzel v roke, so ga spominjale na vrbove piščalke, na pastirske pesmi in ognje, na pečen kostanj in

Hiša naprodaj

v Collinwoodu. Za 2 družini, 4 sobe spodaj, 4 zgoraj, 2 sobi in kopalnica na 3. nadstropju. Garaža za 2 avta, avtomatični stoker z parno gorkoto in druge udobnosti. Pokličite LI 3449.

Naprodaj je

na Chardon Rd. med Rockefeller Rd. in SOM Center Rd., 4 do 5 akrov zemlje. Za podrobnosti pokličite Wickliffe 21-J-1.

PLINSKE FORNEZE

pravilno inštaliramo

VAM TAKOJ INŠTALIRAMO

Pokličite nas, ko imate sitnosti z vašo grelno napravo

Great Lakes Furnace Co.

Naše geslo je — "Jamčeni in zadovoljivi rezultati"

3068 EAST 116th ST. — CE 9173

zahteval od hiše; prišel je vsa ke počitnice domov, dokler mu ni umrl tudi oče. Za njim je umrl brat, ki je zapustil ženo; ta se je v drugo omožila. Rodna hiša mu je postala tuja. Na dom in na mladost ga je spominjala le pobledela podoba, suhe cvetlice in trava.

Poleg materine slike je visela fotografija abiturientov njegovega letnika. Dvanajst mladih obrazov, ki jih je komaj še prepoznal. Kdo je blede mladeneč v prvi vrsti na levi? On? Le globoke, vdrte oči in plašen, uslužen nasmeh na ustnicah sta mu še podobna. Rafael se je vselej grenko nasmehnil svoji nekdanji podobi. Večina sošolcev je že umrlo. Trije žive v Sloveniji, eden izmed njih se je izgubil v Ameriki. V sredi skupine sedi debel tovariš z drznimi očmi in polnimi ustnicami. Ta je rad govorančil ob vsaki priliki in kazalo je, da postane narodni voditelj. Kaj je z njim? Posestvo ima, na prsni nosi znak: snop's sekuro.

Obrnil je pogled od njega, oči so se mu zazrle v podobo večje družbe. Spomin na dni narodnega navdušenja. Takrat je učil petje, ustanavljal čitalnice in imel ognjevite govore. V krogu čitalničarjev sedi narodni voditelj z bridko resnim izrazom na obrazu. On, Rafael Leban, sedi ob njem, skoraj naslanja se nanj. Istega večera mu je bil bridkoresni gospod položil roko na ramo: "Na vas se lahko zanesem. Vse za narod, svobodo in napredek! Zapomnite si!" Leban mu je molče prikimal, od ganotja je drhtel do dna duše. Med toplim narodnim čustvom in med vdanostjo do vladarske hiše se je bil v njegovi notranjosti tih boj.

(Dalje prihodnjic)

Prispevajte za otroško bolnico v Sloveniji!

1400 zrakoplovskih pilotov pri črti TWA odšlo na stavko

(Nadaljevanje s 1. strani)

dan stavke prizadetih okrog 450 potnikov.

Stavka je tudi paralizirala potniško službo v inozemstvu. V Shannonu na Irskem se je včeraj odpremilo delegacijo iz Indije za zborovanje Združenih narodov v New Yorku na ta način, da sta vodstvo letala prevzela dva družbina uradnika.

Mezdní spor, ki je dovedel do stavke, se vleče že od januarja. Pogajanja, ki so podrejena do ločbam zveznega železniškega zakona, so obtičala na mrtvi točki v juliju, ko je vladna komisija podala odločitev, o kateri pravijo organizirani pilotje, da bi za nekatere pilote dejansko pomenila 24-odstotno redukcijo plače.

Stavka preizkusi moč unije v trgovskem letalstvu

Smatra se, da bo stavka preizkusila moč unije med ducautom večjih letalskih družb, katerih pilotje so organizirani.

Medtem ko se ne pričakuje, da se bo stavka razširila tudi na druge letalske družbe, ker morajo unije slediti kompleksni proceduri arbitracije in posredovanja v smislu železniškega zakona, pa obstoji vtis, da bodo kakršnih koli pridobitev, katere se bo priznalo pilotom pri TWA, deležni tudi pilotje drugih večjih zračnih linij.

Pilotje AFL pri vseh velikih družbah dobivajo namreč sedaj enake plače.

Kratke vesti

POLJSKA POŠLJE NOVEGA POSLANIKA V ZEDINJENE DRŽAVE

LONDON, 23. okt. — Prihodnji teden se pričakuje, da dospe v New York poljski žurnalista Josip Winiewicz, ki bo

postal novi poljski ambasador v Zed. državah. Doslej je bil upravnik poslov na ambasadi v Londonu.

Winiewicz je 41 let star in velja za enega najsposobnejših mlajših mož v poljski diplomaciji. Bil je deset let urednik neodvisnega liberalnega dnevnika "Dziennik Poznanski".

Poljska vlada je baš imenovala Jerzyja Michalowskega, ki je 38 let star in član socialistične stranke, za poslanika v Londonu. Michalowski, ki je bil skozi pet let v vojnem ujetništvu v Nemčiji, je pomočnik poslanika Oskarja Langeja pri varnostnem svetu Združenih narodov.

POLJSKA CERKEV SE ZDRUŽI Z EPISKOPALNO

SCRANTON, Pa. 19. oktobra. — Kongres poljske Narodne cerkve je sprejel resolucijo, da se ta cerkev združi z ameriško episkopalno cerkvijo in je predlagal tri kandidate za škofa na Poljskem. Duhovni vodja poljske Narodne cerkve v Ameriki je škof Francis Hudor, ki je bil posvečen v škofa v Utrechtu na Holandskem leta 1907.

Združitev teh cerkev je bila odobrena po episkopalni cerkvi v Ameriki še leta 1936 v Atlantic City, N. J. Episkopalna cerkev v Ameriki je ista, kot anglikanska cerkev v Angliji.

BOLNIŠNICA V SPOMIN SIDNEY HILLMANU

BROWNS MILLS, N. J., 21. okt. — Eno nadstropje v Deborah sanatoriju za tuberkulozne, ki je stalo \$100,000, je bilo posvečeno spominu delavskega vodje Sidney Hillmana, pokojnega predsednika C. I. O. Amalgamated Clothing Workers unije, ki je pomagal zbrati sklad za ustanovitev tega dela bolnišnice.

David Shuman, predsednik sanatorija, je sporočil, da so se delavci in delodajalci skupno zavezali zbrati letno v oblačilni industriji v New Yorku in Philadelphiji \$150,000 za vzdrževanje tega oddelka bolnišnice.

SLABA LETINA ZA RIBICE, KI LOVE SARDINE

WASHINGTON, 22. okt. — Fish and Wildlife Service poroča, da je letos izredno slab lov na sardine na zapadu in da so kalifornijski ribiči vsled tega utrpeli že 5 milijonov dolarjev škode. Milton C. James poroča, da so ribiči doslej nalovili samo 178,464 škatelj sardin, medtem, ko so jih imeli lani do istega časa že 862,754 škatelj.

Blaine, O. — Po dolgi bolezni je 10. oktobra umrla Louisa Hovar, stara 59 let, doma iz Smartnega pri Litiji. Tukaj zapuščila moža, tri hčere, sina in tri sestre. V okolici je bila zelo priljubljena.

Chicago. — V South Chicago je v soboto umrl John Knez, star 63 let, doma iz Štorja na Štajerskem, v Ameriki 35 let.

Zgubil se je

večera zjutraj pes Mexican Hewawaa pasme; rjave barve in zelo majhen. Kdor ga je slučajno našel, je prošni, da ga vrne lastniku na 984 E. 67 St., kjer dobi \$10 nagrade.

Dvoje deklet

želi dobiti v najem spalnico, med E. 55 St. in E. 82 St. Kdor ima za oddati, naj blagovoli poklicati po 4. uri popoldne — EX 0771.

Proda se

postelja z mrežo in modrocom; železna, tri-četrtina; tudi omara za perilo in obleko. Snažno in v dobrem stanju. Proda se poceni. Vpraša se na 387 E. 165 St.

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. — HE 3028

SOUND SYSTEM INDOOR—OUTDOOR

Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov

Tubes. Radios. Rec. Players

Vse delo jamčeno

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENdicott 0718

The EMBASSY Bar

300 W. Center St., Anaheim, Calif.
V SREDIŠČU ORANŽNE DEŽELE
28 milj od Los Angeles na Route 101

Cocktails - pivo - žganje
Izvrstna hrana

PRIJAZNO SE PRIPOROČAMO PRIJATELJEM
IN ZNANCEM TER OBISOVALCEM V
CALIFORNIJI, ZA OBISK

Lastnika:

Bill Sitter in Chas. Lusin
bivša Clevelandčana

CLEVELAND

JE SLOVENSKA METROPOLA V AMERIKI!

V Clevelandu so naseljeni Slovenci, oziroma Jugoslovani iz vseh delov Slovenije in splot Jugoslavije. V Clevelandu izhaja slovenski list

ENAKOPRAVNOST

ki prinaša dnevno zanimive novice iz vseh delov sveta.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

DOBRA OPREMA

je samo polovica

DOBRE PLINSKE KURJAVE

● Ampak dobra plinska oprema, sama, ni nobeno zagotovilo, da boste vi imeli avtomatično, brezskrbno udobnost ali ekonomijo, ki se je toliko drugih veseli že več let. Druga polovica te povesti je pravilna inštalacija v pravilno začrtani grelni napravi.

Zatorej, izberite si grelnega kontraktorja, ki je poznan, da inštalira dobre grelne naprave. Pomnite, da je dobra grelna oprema brez vrednosti če ni pravilno inštalirana. Naj vaš grelni kontraktor napravi pregled vašega doma, za kar vam bomo dragevolje dali na razpolago potrebne listine, in naročite mu, da jih naj nam izroči v proučitev. To je brezplačna postrežba.

Dajte vašo grelno inštalacijo pregledati ko je gotova, da boste sigurni, da se je upoštevalo vse detajle pregleda in specifikacij za grelno opremo. Tudi v tem vam bomo radevolje pomagali.

THE EAST OHIO GAS COMPANY

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Ponatis iz "Slovenskega poročevalca"

PREDELOVANJE BUKOVEGA ŽIRA

Tovarna za laneno olje in firnež pri Kranju bo letos predelovala bukov žir in olje. V letošnjem septembru, ko je takozvano bukov let, povsod nabirajo bukov žir. Samo v Sloveniji bodo nabrali do 10,000 vagonov bukovega žira. Za 100 kg zdravega, neluščenega in zračno suhega žira, bo zbiralec dobil 10 kg finega bukovega olja, ki ne postane nikdar žarko.

Pri Kranju je tovarna za laneno olje in firnež. S predelovanjem bukovega žira bo lahko ta tovarna jeseni popolnoma zaposlena. Da ne bi podjetje sedaj zaradi pomanjkanja surovin stalo, melje že več mesecev koruzo za Navod. Za pogonsko silo uporablja tovarna svoje vodne naprave. V juliju je predelala za 65 odstotkov več koruze kot v mesecu aprilu. Podjetje melje koruzo proti plačilu mlevnice. Dohodki podjetja so se glede na povečano proizvodnjo v primeru z mesecem aprilom v juliju zvišali za 69,5%.

Disciplina med tovarniškimi delavci je dobra, saj ni bilo v mesecu juliju zamujene nobene delovne ure in ni bilo nobenih zastankov. Delavci so v juliju opravili 248 ur prostovoljnega dela, 28 ur so porabili za prevoz peska z Jezerskega za spomenik padlih borcev v Predosljah, 200 ur pa so pomagali kmetom pri žetvi in mlacvi. Nameščenci so v istem času opravili 66 neplačanih ur v pisarni podjetja.

TOVARNA NOŽEV V MARIBORU

V tovarni nožev "Tofra" v Mariboru delajo vsi delavci po delovnih normah. Radi tega raste proizvodnja od meseca v mesec in je bil v juliju proizvodnja načrt 100-odstotno dosežena. V juliju so delavci izvršili 250 prostovoljnih delavni ur, nameščenci pa 64. Vse te ure prostovoljnega dela so bile namenjene za produktivne posle in je podjetje izplačalo zaslužek sindikalni podružnici, ki je denar po sklepu delavcev in nameščencev razdelila tako: 500 din za otroški vrtec v Mariboru, 500 din za dom onemoglih v Mariboru, 500 din za obnovo Maribora, 675 din pa za stavkujoče v Trstu.

PREMOGOVNIK "ORLE" V OBRATU

Ob tem času je premogovnik "Orle" edini rudnik na področju Ljudske republike Slovenije, ki koplje premog antracit. V juliju so premogarji tako marljivo delali, da so proizvodnja načrt presegli za 13 odstotkov. Pri opravljanju dela v raznih fazah delovnega procesa so na moč štedili. Uspelo jim je pri prihrankih doseči velike uspehe. Da bi se v strokovnem pogledu delavci in nameščenci čimbolj izpopolnili, pripravljajo otvoritev strokovnega tečaja iz tehničnega rudarstva.

GOSPODINJSKI TEČAJI V ISTRI

V Istri je bilo končanih več gospodinjskih tečajev. Te tečaje je obiskovalo veliko število istrskih deklet, ki so pokazale zelo lepe uspehe pri delu. Tečajji so se vršili v Barbanu, Pazinu in Poreču. Tečaj v Poreču je bil v italijanskem učnem jeziku, s čemer je bilo omogočeno italijanskim mladinkam, da izpopolnijo svoje znanje matriškega jezika. Na tečajih so posvečali veliko pozornost kulturno prosvetnemu delu in fiziki. Po končanih tečajih so bile prirejene razstave, na katerih so učence razstavile svoje izdelke.

Kdor je človekoljub, daruje za otroško bolnico v Sloveniji

EKSPLOZIJA PLINA V ZABUKOVCI

Dne 12. avgusta ob 10:40 zvečer se je primerila huda eksplozija plina metana v zabukovškem rudniku, ki je končala življenje 14 rudarjem, 9 jih je pa težko poškodovano. Mrtvi so 10 kopačev, 2 učna kopača in 2 vozača.

Ob tej težki nesreči niso zanjokale le matere in očetje padlih sinov, ne le žene in otroci, ki so izgubili svoje može in očete, temveč je napolnila žalost vso zabukovško okolico, vse slovenske rudarje, vse delavce in nameščence Slovenije. Težka jamska nesreča je izrgala iz vrst borcev na fronti dela 14 tovarišev, ki so dan za dnem kopal v zabukovških jamah premog, ki so s svojim vztrajnim delom v prvem letu svobode mnogo doprinesli k izgraditvi nove države.

Ob tej nesreči so rudarji sklenili, da bodo storili vse, da čimprej uredijo ostale rudnike, da zavarujejo delo rudarjev in preprečijo v bodočnosti podobne nesreče. Mrtve tovariše so položili na mrtvaški oder v poslopju poleg uprave rudnika. Krste so okrasili s cvetjem in vencicami ter vsakemu prižgali jamsko svetiljko, ki jim je leta in leta razsvetljevala temne podzemne rove in proge, ki jih je spremljala pri vsem njihovem delu v jami. Neprestano so se hodili poslavljati od mrtvih tovarišev njihovi svojci in delovni tovariši, s katerimi so več let skupno kopalni črne zaklade.

Minister za industrijo in rudarstvo Franc Leskošek je odredil pogreb na državne stroške, za preostale svojce žrtev polno plačo do 1. septembra, po prvem septembru pa tri četrtine plače, dokler se ne bodo uredile pokojnine Federalnega zavoda, ponesrečencem pa polno plačo do ozdravljenja. Poleg tega je vlada Ljudske republike Slovenije dala za svojce 200,000 din, rudarji Slovenije 30,000 din. Glavni odbor ESZDNS 30,000 din, tajništva šestih strokovnih zvez pa 31,000 din.

V sredo 14. avgusta zvečer ob 6 uri se je Zabukovca poslovila od padlih tovarišev. Dva od ponesrečencev so odpeljali v njih rojstne kraje. Ostalih 12 krst so naložili na velik tovorni avtomobil in odpeljali proti Grižam. Pogreba se je udeležilo nad 5,000 ljudi. Pokopali so jih v skupnem grobu. Ob grobu so se poslovili razni govorniki in pevci so jim zapeli žalostinko.

NEDOVOLJENA RADJSKA POSTAJA PRI PTUJU

Na notranji odsek Mariborskega okrožja je prispela prijava, da se nahaja pri Feriču v okolici Ptujja radio-stanica in da se opaža kretanje sumljivih ljudi okoli Feričeve hiše. Narodna milica iz Maribora je izvršila takoj vse priprave in uvedla preiskavo. Ker se nahaja Feričeva hiša na robu gozda, so organi narodne milice obkrožili tudi gozd.

Ko so pozvali organi Narodne milice Feriča, naj jim odpre stanovanje, je začel skozi okno nanje streljati s samokresom. Vnela se je borba, v kateri sta padla Ferič in njegova mati.

V kuhinji za mizo so našli radio-stanico, ki je bila sestavljena in pripravljena za delo. Ko so padli prvi strelji pri Feričevi hiši, sta skušala pobegniti iz gozda dva neznanca. Ker se na poziv nista hotela predati, temveč sta bežala, so službojoči organi streljali na njih in sta bila oba smrtno zadeta. Po preiskavi v gozdu se je ugotovilo, da sta imela v gozdu ležišče radiotelegrafista, ki sta bila oborožena z brzostrelko in samokresom. Pri njih so se našle depeše, ki jih je oddajala in sprejemala stanica.

Radiotelegrafistov ni nikdo poznal in je prav verjetno, da nista bila delavca, ampak sta prišla od drugod. Preiskavo v zvezi s to stanico so prevzeli organi državne varnosti. Pri komisijskem pregledu v zvezi s tem dogodkom so izražali Feričevi sosedje začudenje, odkod je mogel dobiti Ferič denar, ker si je v kratkem času popolnoma obnovil hišo in jo lepo opremil, čeprav je vsem sosedom znano, da Ferič ni imel posebnih zaslužkov, ker je bil lahkoživec in delomržen človek.

VAŽNOST NABIRANJA BUKOVEGA ŽIRA

September je mesec važnih del v kmetijstvu in gospodarstvu. Za slednje je mesec september važen tudi zato, ker je letos bukov let, to se pravi leto bukovega žira. Bukov žir je odlična surovina za pridobivanje izvrstnega olja, ki ne postane nikoli žarko.

V Sloveniji imajo za zbiranje bukovega žira velike važnosti. Mogli bi ga zbrati do 10,000 vagonov. Pogoji pa je seveda, da se nabiranje izvede prav povsod, kjer so bukovki gozdovi.

Koristi od uspelega nabiranja bukovega žira ne bo imel samo posamezni nabiralec, ki bo dobil za 100 kg zdravega neoluščenega in na zraku sušenega žira 10 kg bukovega olja, koristi bo od tega imela tudi skupnost, ker bo s tem bistveno olajšana preskrba Slovenije z jedilnim oljem.

Z uspešnim zbiranjem bodo zaposlili tudi važno panogo domače industrije. S pridelovanjem bukovega žira se bavi med drugimi tudi tovarna lanenega olja in firnežev v Britofu pri Kranju, Zabret in Co., ki bo lahko polno zaposlena, če ji bodo napolnili skladišča z bukovim žirom. Oljarne bodo tekmovali med seboj, katera bo iz bukovega žira iztisnila več olja.

TRZASKI DELAVCI SE BRANJO IZKORIŠČANJA

Zavezniki so sklenili, da bodo v Barkovljah zgradili zavezniški spominski park. Dela so poverili podjetju "Infort" (italijanska gozdarska podjetja). Podjetje je najelo 125 delavcev. Sklenili so, da bodo delavci dobili za vsako izkopano jamo 17 lir. Na njih ugovor, da so druge plačali po 24 lir, je podjetje izjavilo, da je zemlja v Barkovljah mnogo mehkejša. Delavci so to v dobri veri sprejeli in šli na delo. Na mestu pa so ugotovili, da je treba celih 45 minut za izkop jame 50 krat 50 cm, ker je teren kraške narave in skalnat. Zato so delavci zapustili delo in odločno protestirali pri ravnateljstvu podjetja.

POMANJKANJE ZRAČNIC IN PLAŠČEV ZA KOLESA

Pomanjkanje plaščev in zračnic za kolesa posebno občutijo industrijski, gradbeni in drugi delavci ter uslužbenci, ki

Pri naši mladini ob Pesnici

Posnelo iz "Slovenskega poročevalca"

V zgodnjem poletnem soncu se kopljeje travniki in njive, po katerih me vodi pot mimo prijaznih domačij v vas, kjer je pred dobrim mesecem zaplapolalo novo življenje. S strehe pri cerkvi se vije zastava, napisani parole po vsej vasi seznanjajo gosta z delom in nehanjem ob Pesnici. Strelce kažejo pot k

stanujejo daleč od kraja svoje zaposlitve. To povzroča večje zamude v obratih. Delavstvo v industrijskih krajih ne more pravočasno na delo, ker pri-manjkuje tudi drugih prevoznih sredstev. Niso redki primeri, ko se vozijo ali prihajajo delavci na delo iz 15 ali več kilometrov oddaljenih krajev.

Po zbranih podatkih ima Slovenija okrog 250,000 koles. Za kritje najnujnejših potreb bi potrebovali vsaj 20,000 plaščev in zračnic ter še en tisoč koles, vsa potreba pa se ceni na 100,000 plaščev in zračnic. Kontingenti plaščev in zračnic se očitno delijo po številu prebivalstva. Zato dobiva Slovenija glede na njene stvarne potrebe nesorazmerno manjše količine, kakor nekatere druge republike, kjer je prebivalstva sicer več, vendar uporablja mnogo manj koles.

Potrebna bi bila revizija razdelitve kontingenta, ki je sam po sebi majhen. Plašče in zračnice bi bilo treba dodeljevati glede na število koles, ki so v obratu, ne pa po številu prebivalstva. Vsak dan prihaja veliko prošenj za to blago. Delavci, ki stanujejo daleč od kraja zaposlitve trpe, nastajajo neprijetne komplikacije in motnje. Na Slovenijo odpadajoči kontingent razdeli trgovinsko ministrstvo na okraje, ti ga pa razdelijo potrošnikom po temeljitem pretresu nujnosti potrebe.

Tako je bilo v juliju dodeljenih za vso republiko Slovenijo le 540 plaščev in zračnic ter 20 koles. Tovarna gume v Kranju je imela v avgustu izdelati za vso državo 20,000 komadov plaščev in zračnic. Glede razdelitve tega blaga je treba postaviti načelo, da naj prejme tista republika, ki ima večje število koles, večji odstotek tega blaga.

UČITELJI SO OBISKALI GROBOBE TALCEV

Iz Ljubljane poročajo, da so učitelji tečaja "A" iz Ljubljane obiskali v nedeljo 4. avgusta grobove talcev in sv. Urh, kraj mučenja slovenskih borcev proti fašizmu. Po kratkem nagovoru tajnika OF odbora so z enominutnim molkom počastili spomin padlih žrtev, zatem pa zapeli žalostinko "Žrtvam".

ZENE SO OBDARILE MLADINO

Iz Dornave ob Pesnici poročajo, da je AFŽ Gornje Radvanje izvedla nabiralno akcijo za moko, mast, sladkor, denar in ostale potrebščine, dale speči potice in drobno pecivo ter je na obisku mariborskih delovnih brigad na Pesnici obdarila mladino. Razen tega so žene Gornje-ga Radvanja zbrale že 1000 din za nakup sadja v Dornavi.

Kdor je človekoljub, daruje za otroško bolnico v Sloveniji

dink in mladincev. Razdeljeni so v osem brigad. Prekmurska brigada je zaradi vztrajnega dela in zvišanja norme najboljša; predložili jo bodo glavnemu odboru LMS za prvo udarno brigado Slovenije. Prehodno zastavo so držali Prekmurci 14 dni in še bi jo obdržali, toda naslov, za katerega je njihova brigada predlagana, je višje in trajno odlikovanje.

Od prekmurske je prevzela zastavo celjska brigada. V njej sta dva pionirja udarnika, ki prekašata vsako doslej doseženo normo; to sta tovariša Boris Fišer in Tone Gajšek, ki izkopljeta najmanj 15 kubikov. Za tako delo ne zadostujejo le krepke mišice, marveč predvsem volja in ljubezen do dela. Ptujška brigada Dušana Kvedra, ki ni stalna, je opravila veliko delo, za katero je dobila pismo pohvala in diplomo. Uspešno sodelujeta mariborski brigadi Bojana Iliča in Marjana Bantana, ljubljanska brigada in delavna četa pevskega zbora ljubljanske univerze. Vsako brigado sestavljajo čete, ki štejejo okoli 50 mladincev in se delijo v desetice.

Središče delovnega področja ob Pesnici je v lepem dornavskem gradu. Prostori so čisti in prijazni, okrašeni s slikami, gesli in stenskim časopisi. Za zarana se drami življenje, s pesmi-gredo k reki. Od 5. do 12. ure, s polurnim oddihom in južino, so na trdem delu. Utrujeni, a zadovoljni se v opoldanski vročini vrnejo h kosilu. Po dveh urah počitka se posvečajo kulturno-prosvetni vzgoji.

Lep delež imajo pri tem tovariši profesorji s poljubnimi znanstvenimi predavanji. Tako je profesor Onič iz Maribora nedavno predaval o nastanku sveta, profesor Lovše pa o nastanku življenja na zemlji. Pozorno je mladina sledila izvajanjem obeh profesorjev in jih sprejela z vidnim zadoščenjem.

Naprodaj

Je hiša za eno družino s 6 sobami; garaža, klet pod vso hišo in fornez. Vse v dobrem stanju in sedaj prazno. Nahaja se na 1180 E. 85 St., blizu Kosciuszko Ave. Dobra prilika za družino z otroci. Cena samo \$6,000.

Mihaljevich Bros. Co.
6414 St. Clair Ave., HE 6152

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka

1146 East 61 Street
HE 2730

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik Dr. J. V. Zupnik nahaja na St. Clair Ave. in E. 62 St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora. Njegov naslov je

DR. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVE.
vagal E. 62nd St.; vhod samo na E. 62 St.
Urad je odprt od 9.30 zj. do 8. zv.
Tel.: EN 5013

Močno je zanimalo našo mladino tudi predavanje o atomski energiji, ki ga je imel tovariš profesor s ptujске gimnazije.

S političnimi urami se mladina uvaja v bodoče življenje. Mladinci, ki jim je ob koncu leta v šoli spodletelo, pa morajo k strokovnim predavanjem, pri katerih jim stoje profesorji po-zrtvovalno ob strani. Prav radi se udeležujejo teh predavanj tudi drugi mladinci, a največ zanimanja je za pouk ruščine. Mladino, ki se zanima za slikarstvo, poučuje član Akademije upodabljaajočih umetnosti, ki je pritegnil največ gojencev v tečaj za modeliranje. Ustanavljajo se kulturne skupine, ki presenečajo z dobrimi sporemi na mitingih. Zlasti vabljiva so večerna kresovanja, kjer se vrstijo šaljivi prizori, recitacije in kritika. Posamezni talenti vidno izstopajo. Zato ni čudno, da h kresovanju radi prihajajo tudi domačini in da se tako ob večerih po trdem delu utrjujejo stiki mladine z domačim prebivalstvom, ki je bilo izprva nekoliko nezaupljivo, a se je brž sprijaznilo z mladino, ki je pokazala vzorno disciplino. Ne, naša mladina ne sega po tujem sadju, vendar bo treba zatreti še poslednje zakrknjenosti tistih redkih domačinov, ki ob letošnji obilni sadni

letini predrago prodajajo sadje. Za prehrano in zdravstvo je dobro preskrbljeno. Vso mladino nadzorujejo zdravnik in medicinci. Na prizadevanje ministra za zdravstvo dr. Ahčina je pri-spela tudi zobna ambulanca, ki opravi dnevno 100 pregledov in 50 plomb. Požrtvovalno delo, tovarniško skupno življenje in izobraževanje so značilne vrline naše mladine, ki je pohitela letos urejevati Pesnico in s tem reševati našo plodno zemljo ob se-vernih mejah.

Proda se

električno ledenico (refrigerator) Leonard izdelka. 7 kubiknih čevljev. Cena \$50.00. Vprašajte se na 1188 E. 61 St., Suite 2, tel.: EX 7981.

Pomivalke posode

dobijo dobro delo polni ali delni čas. Tovarniška kafeterija. Plača do ure. Dobi tudi obede in uniforme. Pokličite HE 4444 in vprašajte za Mrs. Guenther.

Zakrajsek Funeral Home, Inc.

6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

PUNCH PRESS OPERATORICE

INSPEKTORICE TOVARNIŠKE DELAVKE VARJENKE 1. IN 2. SIFT
Dobra plača od ure in komada. Stalno delo z to 60 let staro družbo.

Izvrstne delovne razmere

Bishop & Babcock Mfg. Co.
1285 E. 49 St.

Strojni operatoriji

Lathe delavci Splošno tovarniški delavci

Stalno delo. Dobra plača od ure

Zglasite se pri

REPUBLIC STEEL CORP. BOLT & NUT DIVISION
1970 Carter Rd., Scranton Rd. bus

POMOČNICE ZA URADNIŠKI LUNČ ROOM

Delajte v čistem, prijetnem ozračju.

Morate biti večji angleščine. Samo čedne, snažne in vešč žene v starosti 20 do 35 let se naj prigrasijo.

Plača \$29 za 40 ur dela. Dobi se obeide in uniforme.

Zglasite se pri

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.
Soba 901
700 Prospect Ave.

VAS MUČI REVMATIZEM?

Mi imamo nekaj posebnega proti revmatizmu.

Vprašajte nas.

Mandel Drug

15702 Waterloo Rd.
slovenska lekarna

LICENCIRAN KURJAC

dobi delo 48-urni tednik
Plača od ure—poleg overtime
ATLAS CAR & MFG. CO.
1140 Ivanhoe Road

Moški in ženske

Izkušnja ni potrebna Dobre delovne razmere Dobra plača od ure

American Box Co.

1900 W. 3 St.
Scranton Rd. bus

ZA PREKLADANJE TOVORA

Nickel Plate tovorno skladišče E. 9th St. in Broadway
Plača 93½c na uro
Čas in pol za nad 8 ur
Zglasite se pri
Mr. George J. Wulff
Nickel Plate R.R. Co.
E. 9th & Broadway

MOŠKI

star 25 do 40 let, dobi službo za obrezovanje grmičevja in dreves; mora imeti nekaj izkušnje. Dobra plača.

Pokličite GL 3397

A. ELLIS HANSON

10609 St. Clair Ave.

IŠČE SE

izurjene

DIE-REPAIRMEN

Dobra plača od ure za dobre delavce

Izvrstne varnostne naprave na vseh strojih

GEOMETRIC STAMPING CO.

1111 E. 200 St.